

ФАКУЛТЕТ ПО ПРИРОДНИ НАУКИ

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

**НА СПЕЦИАЛНОСТ „ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО
ГЕОГРАФИЯ И БИОЛОГИЯ“**

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по

Образователно-квалификационна степен: Бакалавър

**Професионална квалификация: Учител по география и икономика и учител по
биология и здравно образование**

Квалификационна характеристика на специалност „Педагогика на обучението по география и биология“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	28.04.2026 г.	стр. 1 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------

Квалификационната характеристика на завършилите специалност „Педагогика на обучението по география и биология“ с образователно-квалификационна степен „бакалавър“, придобили висше образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, както и учебният план, осигуряващ тяхната подготовка, са съобразени с Наредбата за държавните образователни изисквания за придобиване на висше образование за образователно-квалификационна степен „бакалавър“ - ПМС № 162/2002 г.; Постановление №125 на МС от 24 юни 2002 г.; Националния класификатор на професиите и длъжностите в Република България (МТСП, 2011 г., Приложение 4 към Заповед № РД01-931/27.12.2010 г. с влезлите в сила промени в НКПД-2011 от 01.03.2018 г.); Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“, приета с ПМС № 289 от 07.11.2016 г. изменена и допълнена с ПМС № 27/01.02.2021 г.; ЗВО; Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

I. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Основна цел

Целта на обучението в специалността е подготовката на информирани и практически подготвени педагози по география и биология, притежаващи професионални компетентности, които ще им осигурят възможност за провеждане на учебна, научно-методическа, изследователска и организационно-управленческа дейности в системата на училищното образование, както и за пълноценна реализация в научно-изследователската област.

2. Допълнителни цели:

2.1. Реализиране на цялостна фундаментална, теоретична и практико-приложна подготовка, която да осигурява интегративни и интердисциплинарни знания в три направления – географско, биологично и педагогическо. Направленията са традиционни за подготовката на учители по география и биология и се реализират чрез набор от географски, биологични и психолого-педагогически дисциплини, изучавани от студентите.

2.2. Формиране на професионални умения и компетентности, в съответствие с изискванията, произтичащи от членството на България в Европейския съюз и необходимостта от хармонизиране на българската образователна система с европейската.

2.3. Създаване на образователна среда, осигуряваща възможност на бъдещите бакалаври по специалността да овладеят съвременни методи на изследване, за изява на тяхното творческо и иновативно мислене.

Квалификационна характеристика на специалност „Педагогика на обучението по география и биология“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	28.04.2026 г.	стр. 2 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------

2.4. Създаване на условия за придобиване на необходимата практико-приложна подготовка на завършилите специалността за изпълнение на професионалните задължения.

2.5. Формиране на набор от професионално-личностни качества, компетентности и стремеж към непрекъснато самоусъвършенстване и самообразование.

3. Задачи

3.1. Учителите по география и биология да придобият професионална географска, биологична и педагогическа компетентност за успешна реализация в съответствие с постоянно развиващата и усъвършенстваща се образователна система.

3.2. Формиране на професионални личностни качества въз основа на учебни програми, съобразени с новостите в географската и биологична наука и световните образователни тенденции.

3.3. Образователният процес по специалността да се реализира въз основа на съвременните критерии за качество на висшето образование, които изискват бъдещите учители по география и биология да придобият умения за търсене и анализ на разнообразни източници на научна географска, биологична, психологическа и педагогическа информация за формиране на комплекс от различни видове компетентност.

3.4. Създаване на образователна среда за опознаване на професионалните реалности и предизвикателства, за овладяване на методи и техники за самостоятелна подготовка на бъдещите специалисти.

3.5. Всеобхватна подготовка за изпълнение на необходимите професионални компетентности в съвременното информационно общество, чрез придобиване на висококомпетентната компютърна и информационна грамотност.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

Обучението по специалността е насочено към формиране на интелектуално-познавателни, мотивационно-ценностни и действено-практически компетентности, основани на придобитите знания и ориентирани към самостоятелно и отговорно участие в обществените процеси и професионалната им реализация. За съответстващите за ОКС „бакалавър“ нива в Квалификационната рамка за европейското пространство за висше образование (КРЕПВО) и Националната квалификационна рамка тези компетентности включват:

1. Област и обхват на знанията

Завършилите ОКС „бакалавър“ специалност „Педагогика на обучението по география и биология“ трябва да притежават знания за:

Квалификационна характеристика на специалност „Педагогика на обучението по география и биология“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	28.04.2026 г.	стр. 3 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------

- общите закономерности и териториални особености на компонентите на природната среда;
- общите закономерности и териториални особености на компонентите на социално-икономическите процеси и явления в глобален и регионален план;
- особеностите и закономерностите на процесите и явленията на живата природа;
- общите природни закони и проявленията им при биологичните обекти и явления;
- иновативните образователни технологии, техники и методи на преподаване и оценяване, приложими за учебния предмет;
- когнитивното, емоционалното и физическото развитие на отделните възрастови групи деца и ученици;
- частната дидактика на географията и биологията;
- нормативната база и тенденциите за развитие на българската образователна система;
- информационно-комуникационните технологии в обучението.

Знанията на завършилите ОКС „бакалавър“ трябва да са на равнището на новите научни постижения в областта на географията, биологията и педагогическите науки.

В хода на обучението се формират профилиращи знания, необходими за успешната реализация на завършващите специалисти, чрез формите на задължителната подготовка, избираемите дисциплини и по време на теренните и учебни практики.

2. Област и обхват на уменията

Завършилите бакалавърска степен в специалност „Педагогика на обучението по география и биология“ трябва да притежават умения за:

- прилагане на усвоените знания по география, биология, педагогика и психология в процеса на обучение в средното училище;
- планиране, организиране и управление на учебно-възпитателния процес по география и биология;
- прилагане на новостите в сферата на професионалната област при решаване на разнообразни теоретични и практически задачи;
- планиране, организиране и провеждане на самостоятелно научно и педагогическо изследване по важен за процеса на обучение проблем и др.

3. Компетентности (знания и умения, прилагани в практиката)

3.1. Личностни компетентности

- да спазват общочовешките ценности и етичните норми по време на организирания и провеждан от тях образователно-възпитателен процес;

Квалификационна характеристика на специалност „Педагогика на обучението по география и биология“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	28.04.2026 г.	стр. 4 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------

- да овладяват нови знания и да повишават непрекъснато своята квалификация в светлината на идеите за учене през целия живот;
- достъпно и точно да разкриват пред учениците знания за основните географски и биологични дисциплини;
- да извеждат частнонаучни изводи в областта на географията и биологията, въз основа на емпирични изследвания;
- да осъзнават и изявяват активна гражданска позиция;
- да формират личностни качества, свързани с толерантност и съпричастност към решаването на геополитическите, социално-икономическите и екологичните проблеми;
- да развиват у себе си професионална мотивираност и отношение към бъдещата професия;
- да се ориентират в ключовите проблеми на съвременния живот: екологически, политически, граждански, социокултурни и др.;
- да решават проблеми при реализиране на комуникативност, търсене и анализ на информация, вземане на решения, организация на съвместна дейност, работа в екип и др.;
- да прилагат съвременните информационно-комуникационни технологии в учебния процес.

3.2. Професионални компетентности:

- да планират, организират, анализират и управляват компетентно образователно-възпитателния процес по география и биология;
- да познават нормативната уредба за системата на предучилищното и училищното образование, държавните образователни стандарти, необходими за професионалното изпълнение на бъдещите задължения;
- да демонстрират експерименти и организират лабораторната работа на учениците;
- да подбират оптимален комплекс от подходи, методи, средства и форми в обучението;
- да извършват оценяване на учениците съобразно с изискванията на Наредба №11/20.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците;
- да планират, организират и провеждат форми на работа в извънкласна среда;
- да познават техники и начини за формиране в учениците на комуникативни умения, критично и конструктивно мислене, за ефективно търсене, извличане, подбор и преценка на полезността на информация от различни източници;
- да работят в екип с колеги при провеждане на интердисциплинарни организационни форми;

Квалификационна характеристика на специалност „Педагогика на обучението по география и биология“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	28.04.2026 г.	стр. 5 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------

- да участват в квалификационни и информационни форуми и да представят добри и иновативни педагогически практики;
- да притежават умения за извършване на демонстрационен биологичен експеримент;
- да притежават умения за работа с необходимата апаратура за провеждане на биологичен експеримент;
- да притежават умения за използване възможностите на информационните и комуникационните технологии и механизмите за интегрирането и приложението им в образователния процес;
- за реализиране на процес на обучение съгласно изискванията на държавните образователни стандарти и учебните програми с използване на интерактивни методи и форми и информационно-комуникационни технологии;
- за усъвършенстване на собствената си професионална дейност.

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите специалността „Педагогика на обучението по география и биология“ с ОКС „бакалавър“ могат да бъдат назначавани на следните длъжности:

1. Учител по география и икономика в училищата в системата на училищното образование.
2. Учител по биология и здравно образование в училищата в системата на училищното образование.
3. Учител по човекът и природата в училищата в системата на училищното образование.
4. Лица на възпитателска длъжност в училищата в системата на училищното образование.
5. Експерти в регионални управления на образованието, общински и областни структури, институции и звена за подготовка, контрол и управление на кадри в сферата на образованието.
6. След спечелен конкурс да бъдат назначавани във висши училища или изследователски институти.

Квалификационна характеристика на специалност „Педагогика на обучението по география и биология“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	28.04.2026 г.	стр. 6 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННАТА СТЕПЕН „БАКАЛАВЪР“ ПО СПЕЦИАЛНОСТ „ПЕДАГОГИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ГЕОГРАФИЯ И БИОЛОГИЯ“

Бакалавърската степен се придобива след четиригодишен курс в редовна форма на обучение – 8 семестъра (260 кредита).

Дипломирането се извършва при условията, регламентирани от Правилника за структурата и организацията на процеса на обучение в ШУ „Епископ Константин Преславски“.

I вариант:

1. Писмен държавен изпит по география и биология
2. Държавен практико-приложен изпит по география
3. Държавен практико-приложен изпит по биология

II вариант:

1. Защита на дипломна работа
2. Държавен практико-приложен изпит по география
3. Държавен практико-приложен изпит по биология

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Да продължат образованието си в ОКС „магистър“.

Да получат ново висше образование.

Да участват в различни форми на образование през целия живот.

Квалификационна характеристика на специалност „Педагогика на обучението по география и биология“, ОКС „бакалавър“	Издание 1	Редакция 2	28.04.2026 г.	стр. 7 от 7
---	-----------	------------	---------------	-------------